

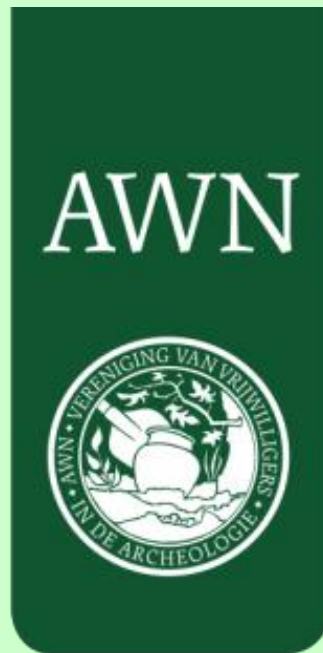
Van amateurarcheoloog naar vrijwilliger

Dr. Tonnie van de Rijdt - van de Ven

Voorzitter AWN Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie

Ontwikkelingen in rol en positie van archeologie-vrijwilligers

ArcheoHotspots als recente vernieuwing

In de 19de tot halverwege de 20ste eeuw is archeologie voor een groot deel het domein van liefhebbers, amateurs

In 1951 ontstaat de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN)

Snelle groei, beroepsarcheologen en amateurs werken samen

**Periode van wederopbouw.
Veel nieuwbouw, aanleg van wegen en
intensivering van de landbouw**

Veel noodopgravingen.

Amateurs zijn de ogen en oren van de archeologie en werken volop mee

Eind vorige eeuw verandert er veel

1992 Verdrag van Valletta, / Malta

1998 door Nederland geratificeerd

2007 Wet op de archeologische monumentenzorg

Daaraan voorafgaand wordt

‘in de geest van Malta’ gewerkt

- **Bij ruimtelijke ordening vroegtijdig rekening houden met archeologie**
- **Bij voorkeur behoud in de bodem**
- **De verstoorder betaald**
- **Marktwerking en het ontstaan van commerciële bedrijven**
- **Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)**

**Enorme groei van het aantal opgravingen,
archeologen en archeologische bedrijven**

Amateurs voelen zich miskent en aan de kant gezet

**Rijksoverheid en archeologische bedrijven zien
eigenlijk geen rol meer voor hen**

**Een aantal gemeentelijke archeologen blijft wel veel
samenwerken met amateurs**

**Amateurs vinden zichzelf opnieuw uit.
Zij worden meer vrijwilliger**

**In 2011 gaat AWN zich
Vereniging van Vrijwilligers noemen**

**AWN leden blijven
actieve archeologie – beoefenaars**

© Laurens Mulder

Nemen nieuwe rollen op zich

- als ambassadeur voor de archeologie, educatie en publieksbereik
- als belangenbehartiger voor de archeologie, samenwerken met maar ook kritisch volgen van beleidsmakers, bevoegd gezag

Zelf 'aan archeologie doen' is belangrijk om een goede ambassadeur en belangenbehartiger te zijn

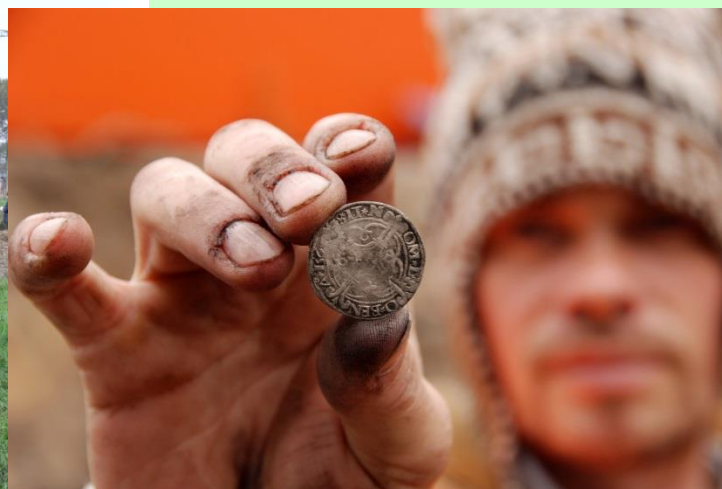
Veldverkenningen

Informatie aanleveren voor beleidskaarten

Uitwerken oude opgravingen

Assisteren bij archeologisch onderzoek

Sinds 2016 wettelijk weer ruimte voor gravend onderzoek en metaaldetectie

**Vrijwilligers zijn er voor de extra's,
zij doen werkzaamheden die
anders niet gedaan zouden
worden**

Publieksbereik en ArcheoHotspots

**Veel archeologisch onderzoek
maar het publiek ziet en merkt er weinig van.**

**Rapporten vooral technisch,
vondsten verdwijnen grotendeel in depots**

**Archeologische musea en tentoonstellingen
heel object gericht**

**Archeologie is ons gezamenlijk verleden
Actieve deelname aan erfgoed is een burgerrecht
(zoals vastgelegd in de Conventie van Faro)**

**Archeologie kost veel geld,
bouwers en andere verstoorders moeten dat opbrengen.
Daarvoor is maatschappelijk draagvlak nodig**

Een duidelijke toename in publieksactiviteiten

Lessen op school. Doe-activiteiten voor kinderen

Lezingen en tentoonstellingen
Open dagen
Publieksopgravingen

Dat alles zou niet kunnen zonder de vele vrijwilligers

ArcheoHotspots

Initiatief van het Allard Piersons Museum
AWN partner vanaf de eerste voorbereidingen

fysieke locaties waar

- vrijwilligers, professionals en publiek -
- jong en oud -

elkaar kunnen ontmoeten en waar archeologie 'aanraakbaar' is.

- **Publiek kan zonder afspraak binnenstappen.**
- **De bezoeker kan zien hoe archeologisch materiaal wordt onderzocht en mag zelf meehelpen.**
- **Het publiek kan archeologen bevragen en eigen vondsten laten onderzoeken.**
- **Op locatie en via sociale media is informatie beschikbaar over vondsten en opgravingen.**
- **Mogelijkheden om online mee te kijken bij een opgraving.**
- **De toegang is gratis.**

Eerste Hotspot in Allard Pierson Museum (dec. 2014)

Inmiddels 6 hotspot
de komende twee jaar nog 9 nieuwe

Gevestigd in musea of archeologische depots

De ArcheoHotspots draaien voor een groot deel op vrijwilligers

Zij zijn in de hotspot bezig met vondsverwerking

Bezoekers krijgen uitleg en kunnen als ze willen meedoen

**In vitrines en laden is vondstmateriaal uit de regio aanwezig over alle perioden,
Zo mogelijk is er informatie over lopende opgravingen**

**Het bijzondere en aantrekkelijke is dat bezoeker zelf materiaal in handen mogen nemen.
Dat is zeker in musea een deel van de aantrekkelijkheid**

Streven om in ieder hotspot een kern van AWN-leden als vrijwilligers te hebben.

Zij hebben reeds de nodige kennis over archeologie, materialen en vondsverwerking

**ArcheoHotspots trekken ook veel nieuwe vrijwilligers aan
Bij een oproep wel 50 tot 70 reacties**

**Zij krijgen informatie en korte cursussen,
En leren vooral door meedoen**

Het museum of depot levert een vrijwilligerscoördinator (min. 16 uur per week)

Beroepsarcheologen werken soms ter plekke of zijn op afspraak raadpleegbaar

**Zij moeten het vondstmateriaal aanleveren
en zijn verantwoordelijke voor een goede wijze van verwerking**

Als AWN willen we de hotspotsvrijwilligers een aantal extra's bieden

**Een half jaar gratis AWN lid
Archeologie in Nederland
met een extra verenigingsmagazine
Mee doen aan AWN-activiteiten,
lezingen, excursies etc.
Kunnen meedoen aan veldonderzoek,
opgravingen ect.**

**Krijgen verbinding met een groep mensen
uit de eigen regio
en met eenzelfde interesse**

**De Rijksdienst voor het
Cultureel Erfgoed
hecht veel waarde aan vrijwilligers**

Handreiking voor gemeenten

<https://archeologieinnederland.nl/de-kracht-van-vrijwilligers>

<http://www.awn-archeologie.nl/>

<http://www.archeohotspots.nl/>

Archeologie voor gemeenten

De kracht van vrijwilligers

*Samenwerking van de gemeente
en vrijwilligers in de archeologie*